הלכה · משנה תורה · מפרשים · שער המלך · ספר זמנים

שער המלך על משנה תורה, הלכות שביתת עשור

רבי יצחק נוניס בילמונטי

ספריית אור ברסלב · or-breslev.co.il

שער המלך על משנה תורה, הלכות שביתת עשור

רבי יצחק נוניס בילמונטי

מקור הטקסט: ספריא · רישיון: לפי המהדורה: נחלת הכלל או Creative Commons

התכנים שלפניכם נאספו, מוינו, סוננו ונערכו בעמל רב ובמסירות על ידי צוות פרויקט 'אוצריא' (otzaria.org).

לקריאה באתר, עם המפרשים והמקורות ליד כל שורה: https://or-breslev.co.il/library/שער-המלך-על-משנה-תורה-הלכות-שביתת-עשור/
הקובץ נוצר ב־21 בנובמבר 2026 מגרסה v39-202611200317 של הספרייה.

תוכן העניינים

פרק א 4
הלכה ה 4

פרק א

הלכה ה

וכן למדנו מפי השמועה שאסור לרחוץ בו או לסוך בו כו'. הנה הר"ן הקשה לדעת רבינו מהך דתניא פ' יה"כ דף ע"ח ע"ב התנוקות מותרין בכולן חוץ מנעילת הסנדל ומוכח בגמ' התם דמותרים לכתחלה קתני שאם בא לימלך אומרים לו האכילהו רחוץ אותו והא ודאי לתענוג עבדי ואי מנעי חד יומא מינייהו לא מסתכני ואי מדאורייתא היכי שרינן והא כתיב לא תאכלום להזהיר גדולים על הקטנים אלא מוכח דמדרבנן וכל שהוא לצורכו של תינוק מאכילין אותו איסור דרבנן בידים עכ"ל יע"ש. וק"ל על דבריו דלפי דעתו נמי תקשי ליה שהרי ממ"ש הר"ן בפ' כל כתבי אמתני' דקטן שבא לכבות אין אומרים לו כבה כו' מבואר דהא דאיסור דרבנן מאכילין אותו בידים היינו למאן דס"ל בפ' חרש דקטן אוכל נבלות אין ב"ד מצווין להפרישו ומש"ה באיסורים דרבנן נחתינן דרגא דמאכילין אותו בידים. אמנם לר"י דספוקי מס"ל התם אי ב"ד מצווין אע"ג דבאיסורין דרבנן ס"ל דאין ב"ד מצווין להפרישו מ"מ להאכילו בידים אסור וזה מבואר בסוגיא דפרק חרש דבעי למפשט התם דקטן אונס אין ב"ד מצווין להפרישו מברייתא דקתני בן חבר כהן כו' ומוקי לה בתרומה דרבנן הרי אע"ג דאיסורא דרבנן הוא קתני בברייתא אין חוששין שמא יאכילנו ואם מצא בידו פירות אין זקוק לו משמע דלהאכילו בידים אסור דאל"כ מאי אין חוששין דקאמר וכ"כ הר"ב מש"ל בה' מאכ"א יע"ש וכיון שכן קשה דתקשי ליה לר"י הך ברייתא דקתני התנוקות מותרין בכולן דאע"ג דאיסורא דרבנן הוא מ"מ להאכילו בידים אסור וצ"ע כעת:

תו ק"ל לדעת הר"ן והרשב"א דבאיסורא דרבנן מאכילין אותו לתנוקות בידים ואפילו בהגיע לחינוך מהא דגרסינן ר"פ מפנין מפנין תרומה טהורה ודמאי כו' אבל לא את הטבל ולא את המעשר כו' ופרכינן עלה בגמ' פשיטא ל"צ דמנחא ביד ישראל מ"ד כיון דלא חזיא ליה אסירא קמ"ל כיון דחזיא לכהן ש"ד ותו פרכינן עלה אבל לא את הטבל פשיטא ומשני בטבל טבול מדרבנן והשתא א"א דאיסורא דרבנן מאכילין לתינוק בידים א"כ טט"מ אמאי אין מטלטלין אותו כיון דחזיא לקטנים דומיא דתרומה טהורה דשרינן לה לטלטלה מטעמא דחזי לכהן וליכא למימר דבעינן מידי דחזי לגדולים אבל כל דלא חזי לגדולים לא יהיב דעתיה עלויה ומקצה דעתו מיניה דהא ליתא דמי גרעי קטנים משברי זכוכית ותורמוסים יבשים דמפנין אותן מפני שראויין לנעמיות ולעורבים וא"כ כ"ש מידי דחזי לקטנים דמטלטלין אותן והיה נראה לחלק ולומר דע"כ לא כתבו הר"ן והרשב"א דאיסורים דרבנן מאכילין אותו בידים אלא דוקא באיסורין דרבנן דלית בהו

תקנתא להיתרא משא"כ טבל כיון דבידו לתקוני לא ספינן להו איסורא בידים וכעין זה ראיתי להרב פר"ח סימן תרי"א סק"א שחילק כן יע"ש אלא שראיתי להרשב"א ז"ל בחי' יבמות בפ' חרש שהקשה לפי דעתו ז"ל מהא דגרסינן בפ' בכל מערבין דל"א מערבין בדמאי כו' אבל לא בטבל ואמרינן בגמ' דלא נצרכה אלא בטבל טבול מדרבנן ואי איסור דרבנן מאכילין אותו בידים אמאי אין מערבין כיון דחזי לקטנים ואמרינן התם דמערבין לגדול ביה"כ מטעמא דחזי לקטן שאינו בר עונשין ותי' הוא ז"ל דיה"כ שהמאכל עצמו מותר הוא אלא דיומא הוא דקא גרים ומשו"ה כל דחזי לקטנים מערבין משא"כ טבל טבול מדרבנן כיון דהמאכל אסור כל דלא חזי לגדולים אין מערבין יע"ש:

הנה מבואר מדבריו דס"ל דבטבל טבול מדרבנן מאכילין אותו בידים אע"ג דאיתי' בתקנתא וכיון שכן קשה מההוא דפ' מפנין. ואפשר ליישב ע"פ מ"ש הרשב"א ז"ל בפ' מפנין וז"ל דמאי הא לא חזי ליה כו' איכא למידק אמאי אצטריך ליה למימר הכי כו' יש מעמידי' הגירסא ואומרים דגבי תרומה הואיל וע"כ יהיב לכהנים וזכוכית נמי הואיל ולא חזי אלא לנעמיות כו' אלא דמאי שהוא מצניעו עד למחר לתקנו לאכילתו והשתא לא חזי ליה לא מטלטל ליה אלא כיון דאי בעי חזי ליה עכ"ד יע"ש. וא"כ ה"נ גבי טבל טבול מדרבנן אסור לטלטלו מה"ט דכיון דחזי ליה למחר כשהוא מתקנו מסתמא מקצה דעתו מניה ולא יהיב אדעתיה ליתנו לקטנים אלא שמדבריו שם נראה שהרשב"א ז"ל לא החליט דעתו ז"ל להיכן נוטה אי כדעת יש מעמידים הגירסא או כדעת התוס' שכתבו דל"ג ליה ומריהוט לשונו משמע שדעתו ז"ל נוטה יותר לדעת התוס' ותו שנראה פשוט שאפילו ליש מעמידים הגירסא שכתב הרשב"א שניא היא הכא דכיון דמזונותיו עליו כחזי לדידי' דמי וצ"ע כעת:

ודע דמסוגיא דפ' הישן דכ"ח נראה שיש להוכיח כדעת הר"ן דשאר עינויים דרבנן כדגרסינן התם האזרח לרבות את הנשים האזרחיות שחייבות בעינוי ופרכינן עלה י"הכ מדר"י א"ר נפקא כו' ומשני לא נצרכה אלא לתוספת עינוי סד"א הואיל ומיעט רחמנא לתוספת עינוי מעונש ומאזהרה לא ליחייבו נשים כלל קמ"ל והשתא לדעת רבינו דס"ל דשאר עינויים הן מדאורייתא מקרא דשבת שבתון אמאי לא משני עדיפא מינה דקרא איצטרך לשאר עינויים דלית ביה עונש ואזהרה וסד"א דנשים פטורות קמ"ל. תו ק"ל מהך סוגיא לפי מ"ש רש"י בפ' אלו דברים דף ס"ח ע"ב ד"ה כל האוכל וז"ל בפרק בתרא דיומא מוקמינן להא דרשא אליבא דמ"ד אין אדם מוזהר על תוספת עינוי להתחיל ולהתענות מבע"י כו' ולפי הנראה רש"י ז"ל סותר את עצמו ממ"ש בפ' יו"הכ דפ"א ע"ב ד"ה ותנא עצם עצם וזה לשונו מדאיצטרך ליה למיעוט לתוספות החול מעונש ומאזהרה

ממילא שמעינן דמוספין כו' ואלו לפימ"ש כאן משמע שמפרש מ"ש בגמ' ותנא דעצם עצם האי ועיני' מאי עביד ליה כלומר דלתנא דעצם עצם דמעטיה מעונש ומאזהרה לית תוספת לעינוי כלל מדאוריית' וכ"כ הר"ב לח"מ ז"ל שדעת רבינו לפרש כן וכתב עוד שם דרבינו ז"ל סובר דמ"ש בפ"ק דר"ה דף ט' ור"ע האי ועיניתם מאי עביד ליה הכונה לומר דלר"ע לית תוספת בעינוי כלל שלא כפי' התוס' שם וכיון שכן ק' טובא דאם כן כשתירץ בגמר' לא נצרכה אלא לתוספת עינוי סד"א הואיל ומיעטה מעונש כו' אמאי לא פריך בגמרא הניחא למ"ד תוספ' דאוריית' אלא לתנא דעצם עצם ולר"ע דלית ליה תוספת עינוי דאורייי' מאי איכא למימר אלא משמע דתוספת יה"כ לכולי עלמא דאורייתא וצ"ע כעת:

ומ"ש רבינו אסור לרחוץ בו בפרק יה"כ דע"ו ע"ב אמרי' רחיצה וסיכה מנ"ל דאקרי עינוי דכתיב לחם חמודות כו' אשכחן סיכה רחיצה מנ"ל אמר מר זוטרא בר טוביא אמר קרא ותבא כמים בקרבו כו' ואימא כשתיה דומיא דשמן מה שמן מאבראי אף מים מאבראי והא תנא איפכא קא נסיב לה דתנן מנין לסיכ' שהיא כשתיה כו' אלא אמר רב אשי רחיצה מגופיה דקרא נפקא דכתיב וסוך לא סכתי ע"כ. ויש לדקדק טובא דבפ' ואלו מגלחין דף ט"ו ע"ב אמרי' אבל אסור ברחיצה דכתיב ואל תסוכי שמן ורחיצה בכלל סיכה ופי' רש"י דכתיב ותבא כמים בקרבו וכשמן בעצמותיו והוא תימא שהרי בפרק יה"כ הוה בעי למילף מהכא ודחי לה משום דתנא איפכ' קא נסיב לה ועיין בהר"ב ל"מ בפרק ה' מה' אבל דין ג' שהקשה כן והניחו בצ"ע ולפי הנרא' מדבריו שם שגירסתו שם בפרק אלו מגלחין היתה כפירוש רש"י ע"ש. ולע"ד נ"ל ליישב על פי מ"ש התוס' בפרק אמר ר"ע דף פ"ט ע"א ד"ה אע"פ שאין ראיה לדבר וז"ל מיהו ראיה גמורה ליכא משום דקרא לא משתעי בשתיה אלא ברחיצה משום דמשמע מים דומיא דשמן וקשה לר"י דבפ"ב דיומא קאמר דרחיצה דמקרי עינוי מנ"ל אמר מ"ז מהכא ותבא כמים כו' ופריך והא תנא איפכא קא נסיב לה כו' ומאי פריך הא תנא דמתני' קאמר אף על פי שאין ראיה לדבר משום דמים דומיא דשמן ואומר ר"י דפריך הכא דאי חשיבה ראיה גמורה דרחיצה כסיכ' כדקאמרת לא הוי ליה להאי תנא למיעבד מינה אפילו זכר בעלמא עכ"ל ואם כן איכא למימר דבפרק יוה"כ דבעי למילף עיקר מילתא דרחיצה מקרי עינוי כסיכה מקרא דותבא כמים דחי לה שפיר דאם איתא דחשיבא ראיה גמורה למילף מינה דינא דרחיצה כסיכה לא היה ליה לתנא למיעבד אפילו זכר בעלמא אמנם לבתר דמייתינן מקרא דוסוך לא סכתי דרחיצה מקרי עינוי כסיכה והשוה הכתוב רחיצה לסיכה לענין עינוי אם כן מצינן שפיר למילף מקרא ותבא כמים דרחיצה בכלל סיכה כיון שמצינו בלא"ה דהשוה הכתוב רחיצה לסיכה ומשום הכי בפ' ואלו מגלחין קאמר דאע"ג דבקרא

לא כתיב אלא ואל תסוכי שמן רחיצה בכלל סיכה מקרא דותבא כמים דאינו אלא גלוי מלתא בעלמא דבלא"ה שמעינן לה כיון דרחיצה חשיבא עינוי כסיכה ומה שלא פירש רש"י דרחיצה בכלל סיכה מקרא דוסוך לא סכתי דאפקיה לרחיצה בלשון סיכה י"ל דהוצרך רש"י לפרש כן משום דבפרק יה"כ קאמר ואי בעית אימא רחיצה דאקרי עינוי מנ"ל מדכתיב ולאביתר הכהן כו' ומשמע דכאותו אב"א עיקר מדהביאוהו הרי"ף והרא"ש והשמיטו תירוץ דרב אשי יע"ש ועיין במוהר"ם ן' חביב בקונטרס תיה"ך מ"ש בזה וכנראה שאשתמיט מיניה דברי התוס' דפ' ר"ע שכתבנו יע"ש ודוק:

והתוספות ז"ל בפ' יה"כ ד"ה מנין לסיכה הקשו וז"ל תימה לי אמאי אצטריך תלמודא למיגמר סיכה מוסוך לא סכתי הא מהא קרא נפקא מותבא כמים כו' ונראה לי דאיצטריך דאי לא כתיב אלא האי קרא דותבא כמים היינו אוסרים אפי' סיכה שאינה של תענוג כשתיה להכי אייתי מקרא דדניאל דמשמע שלא נמנע אלא מסיכה של תענוג מדכתיב להתענות ואי לא הוה כתיב אלא קרא דדניאל לא הוה אסרינן סיכה דכמה עינויין של צער שהיה מענה ומצער נפשו ולא גמרינן מהתם דדילמא חד משאר ענויין שעשה הוה אסרינן עכ"ל:

וראיתי למוהר"ש אלגאזי ז"ל בס' גו"ה די"ב כלל מ"ז שהקשה במ"ש דכמה ענויים הי' עושה דאם כן היכי כתבו לעיל בד"ה מנ"ל וז"ל וי"ל דהאי לאו עינוי הוא מי שאינו אוכל לחם חמודות ואוכל לחם אחר כו' אלא ודאי אסיכה קאי ודילמא אשאר עינוים שהיה עושה קאי כמ"ש הכא וכן קשה דלעיל היכי קאמר אשכחן סיכה ודילמא להתענות דכתיב אשאר עינוים דעבד וכ"ת תלמוד' קאמר הכי לפי האמת דאית לן קרא דותבא כמים אם כן מאי מקשה התוספ' דלמא להתענות אסיכה קאי וממ"נ קשיא עכ"ל יע"ש ולע"ד נראה ליישב ולומר דודאי תלמודא דקאמר אשכחן סיכה היינו לפי האמת דאית לן קרא דותבא כמים בקרבו דמהשתא אין סברא לומר דלהתענות אשאר עינויין שעשה קאי משום דפשטיה דקרא דכי קא"ל מלאך מן היום אשר נתת לבך להתענות אלחם חמודות לא אכלתי וסוך לא סכתי דכתיבי בהדיא לעיל מיניה קאי ולא אשאר עינויים שלא הוזכרו שם בכתוב אלא דאי לא הוה כתיב קרא דותבא כמים כו' הוה דחקינן לאוקומי קרא דלהתענות אשאר עינויים שלא הוזכרו שם בכתוב כי היכי דלא נילף מינה דסיכה חשיבא עינוי ומשום הכי לעיל בד"ה מנ"ל קשיא להו להתוספ' שפיר דאכתי מנ"ל דלהתענות אסיכה קאי דילמא אלחם חמודות דכתיבי לעיל מיניה בהדיא קאי ואהא תי' דהאי לאו עינוי כו' וכיון שכן ע"כ אסיכה קאי דאשאר עינויים אין סברא כיון דלא כתיבי בהדיא בההוא קרא כנ"ל ודו"ק:

עוד הקשה הרב הנז' במ"ש דלמא חד משאר עינויים כו' דא"כ אי לא הוה ותבא כמים בקרבו הוה אמרינן דלא גמרינן סיכה מדניאל א"כ רחיצה דלא גלי במקום אחר דהוי עינוי אלא נפ"ל מוסוך יתירא נימא דלא ניגמר מדניאל ולהתענות אשאר עינויים קאי יע"ש ולע"ד לק"מ דרחיצה נפ"ל מדאפקיה קרא בלשון סיכה ש"מ דחשיבא כסיכה וזה פשוט:

ודע שכפי דעת רבינו שכתב בפ"ג מה' אלו דין ט' דסיכה בין של תענוג בין אינה של תענוג אסורה יש ליישב שפיר קוש' התוס' דמשום הכי אצטריכו תרי קראי דאי מקרא דדניאל הו"א דוקא של תענוג מדכתיב להתענות כמ"ש התוס' להכי אצטריך קרא דותבא כמים למילף אפילו שאינה של תענוג ודייקא נמי לישנא דמתניתין דקתני מנין לסיכה שהיא כשתיה דמשמע כשתי' ממש דאין חילוק בין של תענוג לאין של תענוג ואי מקר' ותבא כמים הוי אמרינן דקרא לא משתעי בשתיה אלא ברחיצה דומיא דשמן דמש"ה קתני מתני' דאין ראיה לדבר וכמ"ש התוס' בפרק ר"ע ואפשר שמכח קושיא זו הוציא רבינו דין זה ולא מהירוש' לבד כמ"ש ה"ה ודו"ק. ודע שהתוספו' ז"ל בפ' ואלו מגלחין דף הנז' ד"ה לא אשארה הקשו דמ"ש בט' באב ויה"כ אסור לרחוץ אפי' אצבעותיו ובאבל מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בצונן הא תרווייהו מסיכה נפקא אבילות מואל תסוכי שמן ויה"כ מוסוך לא סכתי וכתבו משם רשב"ם דלפי מאי דמסיק בפ"ק דתעניות דאבל מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בצונן ה"ה ט"ב ויה"כ כו' יע"ש ויש לדקדק ממ"ש הגמיי' משמו בפ"ג מהלכו' הנז' והביאו מרן הב"י סימן תרי"ד וז"ל ופיר' רשב"ם וריב"א שאם הסיך רגליו מותר לרחוץ ידיו משום הכון לקראת כו' וקשה דמאי איריא הסיך רגליו משום הכון לקראת כו' הא בלא"ה מותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו בצונן כמו שכתבו התוספות משמו ויש ליישב בדוחק:

מעשה חושב (**סד**) קשה דתקשי לי' לר"י הך ברייתא דקתני התנוקות מותרין בכולן. למ"ש המג"א סי' רס"ט ס"ק א' דיש חילוק בין אכילת איסור לאכילת היתר בזמן האסור ע"ש. לק"מ מהך ברייתא דהתנוקות מותרין בכולן לר"י משום דשאני תרומה דרבנן דאסורה מצד עצמ' ולא דהזמן קא גרים כמו ביוה"כ והיינו אי אמרינן דשאר עינויים מדרבנן אבל להרמב"ם דס"ל דמדאורייתא נינהו פשיטא דאין לחלק בזה ומש"ה שפיר הקשה הגאון המחבר ז"ל. מ"מ אפילו אי ס"ל להר"ן עצמו דאפילו איסור דרבנן דלאו יומא קא גרים נמי מאכילין אותו לקטן בידים ובברייתא דיבמות דבן חבר כהן אפילו בתרומה דאורייתא מיירי מ"מ לא מצי הש"ס דיבמות למיפרך אר"י אי ס"ל דקטן אוכל נבילות ב"ד מצווין להפרישו ומוקי להברייתא דיבמות דבן חבר כהן בתרומה דרבנן

מהא דהתנוקות מותרין בכולן משום דאיכא לשנויי דשאני דבר היתר בזמן האסור מדבר האסור בעצמו ועיין מג"א סי' שמ"ג מ"ש בשם הר"ן ועיין בחידושי הרשב"א פ' חרש ומביאו הגאון המחבר לקמן דנחית לסברא זו שכתב המג"א לחלק בין דבר האסור מעצמו לדבר המותר ויומא קגרים לאסור. לענין זה דלא תקשי האי דאין מערבין בטבל דרבנן וצ"ע:

(**סה**) לדעת רבינו דס"ל דשאר עינויים הם מדאורייתא כו'. לכאורה קשה דלהר"ן מי ניחא הא אכתי קשה אמאי לא משני דעדיפא מינה דקרא איצטרך לחצי שיעור דנפקא לן דאסור מה"ת מרבוי דכל חלב והיינו לאיסור ולא לעונש ואזהרה וזה מדר"י אמר רב לא נפקא וסד"א דנשים מותרות משו"ה איצטרך האי קרא דהאזרח לרבות את הנשים לח"ש. ואין לומר דח"ש דאסור מה"ת הוא מסברא דחזי לאצטרופי וא"כ תו אין חילוק בין איש לאשה דז"א שהרי כתבו התוס' ביומא דף ע"ד ריש ע"א בד"ה כיון כו' דעיקר טעמא דר"י הוא מקרא דכל חלב אלא דמשום שהי' ס"ד לומר דקרא לכוי לחודי' איצטרך מש"ה יהיב טעמא דחזי לאצטרופי דמה"ט דרשה גמורה היא לח"ש וא"כ הא י"ל דסד"א כיון דלית בח"ש עונש ואזהרה דנשים מותרות בח"ש מש"ה איצטרך קרא דהאזרח לרבויינהו.

ונ"ל דהנה הש"ס בפ' הישן בעי לשנויי לר"ל דס"ל דח"ש מותר מה"ת האי האזרח מאי עביד לי' ואיצטרך למימר התם דאתי לתוספות עינוי דיוה"כ ודע דלמאי דקאמר הש"ס התם דאצטריך האזרח לרבות נשים לתוספות עינוי היינו משום דלית בי' עונש ואזהרה ולא נפקא לי' מדר"י א"ר שהשוה הכתוב אשה לאיש כו' וא"כ קשה מנ"ל תו דח"ש אסור מה"ת לאשה כיון דלא אתי אלא מרבויא דכל חלב ולא מסברא דחזי לאצטרופי לחוד וכמ"ש התוס' שהבאתי לעיל. ודוחק לומר דילפינן גם זה מהאזרח והיינו דכיון דנשים חייבות בתוספות עינוי דיוה"כ אע"פ שאין בו עונש ואזהרה א"כ גם בכל מקום אמרינן כן דילפינן במה מצינו מהתם דהא רק לענין עונש בלבד אצטריך היקשא. וגם דוחק לומר דהאזרח גלוי מלתא היא שההיקש קאי אפילו על דבר שאין בו עונש ואזהרה נמי שגם בי' השוה הכתוב אשה לאיש, כ"ז הוא דוחק. ועוד דא"כ הא לפירש"י בפסחים דאיכא מ"ד דס"ל דאין אדם מוזהר על תוספות עינוי דיוה"כ וכ"כ הלח"מ בדעת הרמב"ם שהוא ג"כ ס"ל כן מאי איכא למימר גם קשה כן משאר איסורים דאין בהם עונש ואזהרה כגון תוספות שביעית וכדומה מנ"ל דנשים חייבות בהן. וע"כ נראה דעד כאן לא קאמר הש"ס התם אלא בתוספות עינוי דיוה"כ דכיון דקרא דבעצם היום מיעטינהו לנשים מעונש ומאזהרה כדאמרינן ביומא דף פ"א א"כ י"ל דאימעוטי נמי נשים מהיקשא הנ"ל כיון דההיקש הוא במקום העונש אבל בשאר איסורי תורה דממילא לית בהו עונש ואזהרה

ולאו משום מיעוטא א"כ פשיטא דאין חילוק בין אשה לאיש דכיון דגם אשה חייבת על עיקר העבירה. א"כ חייבת נמי באביזרייהו דידהו כגון תוספות שבת ותוספות שביעית וחצי שיעור ושבועה בלי שם לדעת הראב"ד ז"ל וכהנה רבות:

וא"כ לפ"ז ממילא לא קשה קושיית הגאון המחבר על הרמב"ם ז"ל דס"ל דשאר עינויים מדאורייתא מהא דלא משני בש"ס עדיפא מינה דקרא דהאזרח אתא לשאר עינויים דנפקא להו מקרא דשבת שבתון ולית בהו עונש ואזהרה וסד"א כו' וכנ"ל דז"א משום דמה בכך דלית בהו עונש ואזהרה הרי ליכא בהו מיעוטא למעטינהו מעונש ואזהרה אלא דממילא ליכא בהו עונש ואזהרה. וא"כ פשיטא דאין חילוק בהם בין אשה לאיש וכנ"ל ובודאי דגם נשים חייבות בהו כמו בח"ש וכדומה וא"כ הרי לא מצי הש"ס לשנויי דהאי קרא דהאזרח אצטריך לחייבי נשים בשאר עינויים ודוק. ואע"פ דלפמ"ש הר"ן פ"ג דשבועות להכריע כשיטת הסוברים שגם לענין שבועה אסור מה"ת בח"ש אע"ג דהוא רק על כזית נשבע משום דכיון דטעמא דח"ש אסור מה"ת הוא משום דחזי לאצטרופי והא סברא זו שייך לומר נמי בשבועה עד כאן תוכן דבריו. הרי משמע מזה דלא סבירא ליה להר"ן ז"ל כתוספות יומא הנ"ל שכתבו דסברא דחזי לאצטרופי צריכה רק לגלוי מלתא דכל חלב אתי נמי לח"ש אלא דס"ל דמשום הך סברא לחוד דחזי לאצטרופי אסור מה"ת ח"ש ולפ"ז הרי אפשר דח"ש אסור גם לנשים מסברא זו דחזי לאצטרופי דבזה אין חילוק בין איש לאשה וכנ"ל ומשו"ה ניחא להר"ן הא דלא משני הש"ס דעדיפא מינה לענין ח"ש וכנ"ל ולכן הקשה המחבר רק להרמב"ם ז"ל:

ואפשר לומר דהגאון המחבר ז"ל כתב להוכיח כהר"ן דשאר עינויים דרבנן והוכחתו היא רק להר"ן לשיטתי' דס"ל דהא דחצי שיעור אסור מה"ת הוא מכח הסברא דחזי לאצטרופי לחוד ולא מגזה"כ מרבוי דכל חלב וא"כ הרי לא מצי הש"ס לשנויי דאיצטרך האזרח לאסור על הנשים ח"ש משום דזה ידעינן מהך סברא דחזי לאצטרופי ולכן כתב והשתא לדעת רבינו דס"ל דשאר עינויים הן מדאורייתא כו' אמאי לא משני עדיפא מינה דקרא אצטריך לשאר עינויים דלית בהו עונש ואזהרה וסד"א דנשים פטורות קמ"ל דחייבות. מ"מ אכתי קשה דמנ"ל דנשים חייבות בשאר איסורי תורה שאין בהם עונש ואזהרה כגון חמץ בע"פ מו' שעות ולמעלה וכן טעמו ולא ממשו וכהנה רבות אלא ע"כ כמו שכתבתי דדוקא גבי תוספות עינוי דיוה"כ הוי ס"ד למימר הכי מכח מיעוטא דבעצם היום דמעטינהו מעונש ואזהרה ולכן אי לאו האי קרא דהאזרח הוי אמינא דנשים אינן חייבות בתוספות עינוי משום די"ל דכי היכי דאימעוטי נשים מעונש ה"נ אימעוטי מחיובא כיון דהיקשא דידהו לאנשים בעונש כתיב וכנ"ל אבל בשאר איסורי תורה דליכא

בהו מיעוטא אלא דממילא לית בהו עונש ואזהרה פשיטא דאין בהם חילוק בין אשה לאיש ובודאי דגם הנשים חייבות בהן: [אמר נכד המחבר המבלבה"ד עיין פמ"ג בפתיחה כוללת ועיין מנחת חנוך מצוה ח' שהאריך בזה עיי"ש]: